

С. І. Киреєв

Домашні господарства

ДОМАШНІ ГОСПОДАРСТВА – економічні одиниці у складі однієї або більше осіб, які постачають економіці ресурси та використовують отримані за них гроші для купівлі товарів і послуг з метою задоволення власних потреб. Домогосподарство, що виникло в епоху первіснообщин. ладу, з моменту своєї появи виражає екон. самостійність окремої сім'ї або індивіда у відтворенні індивідуал. робочої сили, її часткову відокремленість у виробництві та споживанні матеріал. благ. Хоча домогосподарство має багатовікову історію, в екон. науці воно інтерпретоване по-різному. Представники неокласич. напряму розглядають Д. г. переважно на мікрорівні, базуючись на постулаті про рац. поведінку індивіда щодо розподілу влас. доходу між споживанням і заощадженням. Гол. функціями Д. г. вони вважають надання факторів виробництва ін. екон. суб'єктам і використання отриманого з них доходу для споживання та нагромадження. Однак пріоритет неокласики віддають спожив. функції – вони тлумачать Д. г. як узагальнений елемент спожив. сфери економіки, а інтереси споживача розглядають як першооснову будь-якого суспільства, що є дещо однобіч. підходом до даної проблеми. Представники кейнсіан. напряму зосереджують увагу на розгляді не окремого домогосподарства, а їх сукупності (т. зв. екон. сектор хаусхолдів). Вони досліджують сукуп. обсяг попиту, пред'явлений сектором домогосподарств; заг. обсяг пропозиції та заощадження, що визначають темпи зростання економіки; обсяг випуску, рівень зайнятості та ін. макроекон. величини. У роботах представників інституц. напряму досліджені різні аспекти діяльності домогосподарств (демогр., соц., статеві, психол., нац. тощо). Терміном «Д. г.» у англомов. екон. літературі позначають групу людей, які поєднують свої доходи, мають спіл. власність і разом ними розпоряджаються. Згідно з найпростішою моделлю кругообігу в макроекономіці, Д. г. надають різні вироб. ресурси (свою робочу силу і заощадження, якими володіють) у розпорядження підприємств, а в обмін отримують заробітну плату, відсотки та дивіденди від прибутків підприємств. Підприємці використовують робочу силу й заощадження для виробництва товарів і послуг, які вони реалізують домогосподарствам. Останні оплачують товари та послуги за допомогою грошей, отриманих від продажу своєї робочої сили й позичання своїх заощаджень фірмам. Екон. поведінка домогосподарств є визначал. чинником формування сукуп. пропозиції та попиту. В Системі нац. рахунків Д. г. – інституц. сектор, що охоплює невеликі групи людей, які мешкають в одних приміщеннях; самостійні у розпорядженні своїми фінанс. та ін.

ресурсами; ведуть спільне споживання певних видів товарів і послуг (найчастіше – житла та їжі). Сукуп. дохід Д. г. складають первинні й вторинні доходи. Первинні – доходи від вироб. діяльності (з найму, від самозайнятості, оплата праці грошима та натурою, змішаний дохід, від особистого підсоб. господарства) та від власності на фінанс. активи (цінні папери, депозити у банках), які включають відсотки за банків. депозитами, дивіденди, вилучення доходу власниками підприємств, ренту, дохід власників страхових полісів і від власності на невироблені активи (землю та ін.). До вторин. доходів відносять поточні трансферти: пенсії, стипендії, допомоги, страхові виплати, матеріал. і гуманітарну допомогу, дохід від спадку, допомоги переселенцям тощо. Виключення з суми сукуп. доходу податк. виплат й ін. обов'язк. платежів утворює наяв. сукуп. дохід. Осн. об'єктами макроекон. регулювання економіки Д. г. є їх внесок у ВВП; взаємовідносини з державою, сферою виробництва та бізнесу; доходи, споживання і заощаджувал. політика.

Рекомендована література

1. Економіка України: підсумки перетворень та перспективи зростання. Х., 2000;
2. Шинкарук Л. В. Нагромадження основного капіталу: теорія, аналіз та тенденції розвитку в Україні. К, 2006;
3. Ватаманюк О. З. Заощадження в економіці України: макроекономічний аналіз. Л., 2007.

Бібліографічний опис:

Домашні господарства / С. І. Киреєв // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20698>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).